

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

Relationship between Digital Leadership of School Administrators
under the Office of Chiang Rai Primary Education Area 1

(Received: April 12, 2022; Revised: May 27, 2022; Accepted: May 30, 2022)

ลลิตา สมใจ¹ ธารารัตน์ มาลัยเถาว์²

Lalita Somjai¹ Thararat Malaitao²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู จำนวน 311 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานวิชาการและด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัล

¹ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Education, University of Phayao

e-mail: lalita3039@gmail.com

² วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Education, University of Phayao

ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study digital leadership of school administrators, 2) to study educational institution effectiveness, and 3) to study the relationship between digital leadership of school administrators and educational institution effectiveness under Chiang Rai Primary Educational Area Office 1. The samples group in this research were 311 administrators and teachers. The rating scale questionnaire was used for collecting data, which had reliability at 0.974. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient.

The results revealed that: 1) digital leadership of the school administrators was at a high level in the overall, namely: initiative of school administrators, supporting the use of digital technology in teaching and learning management of school administrators and the vision of technology in the digital age of school administrators, 2) the educational institution effectiveness was at a high level in the overall, namely: general administration, academic administration, and budget administration, and 3) the relationship between the digital leadership of school administrators and the educational institution effectiveness under Chiang Rai Primary Educational Area Office 1 had a statistically significant correlation at the .01 level.

Keywords: Leadership, School administrators, Effectiveness of school.

บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและได้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นทั้งในชีวิตประจำวันและในระบบเศรษฐกิจโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ผู้นำจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ เนื่องจากผู้นำเป็นผู้กำหนดทิศทางขององค์กรและผู้นำถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร ในยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้นำ

จึงจำเป็นต้องมีภาวะความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัล (Digital leadership) โดยภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลจะต้องรู้จักปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงรู้เท่าทันเทคโนโลยี ยอมรับเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานรู้จักพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมได้อย่างหลากหลายและในส่วนของ การบริหารในยุคดิจิทัลนั้น ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องตระหนักว่าไม่สามารถบริหารองค์กรในแบบเดิม ๆ ได้ Sheninger (2014, p. 102) กล่าวว่า ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ให้ความสำคัญในการวางแผน วางกลยุทธ์ต่าง ๆ และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์แบบแผนให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงต้องให้ความสำคัญกับบุคลากร เนื่องจากบุคลากรถือเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ผู้นำจึงต้องให้การสนับสนุนบุคลากรในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจ

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวของสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลสูงก็จะได้เปรียบในการแข่งขันที่จะ นำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สามารถบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง จากกระแสการเปลี่ยนแปลง(Disruption) ที่เกิดขึ้น อย่างรวดเร็วทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ หนึ่งปัจจัยสำคัญที่เข้ามามี บทบาท คือ ดิจิทัลเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ต้องลักษณะ บุญธรรม (2559, น. 32) กล่าวว่า ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาท ทั้งในชีวิตประจำวันและระบบเศรษฐกิจโลกเป็นอย่างมากจนเป็นกระแส Digital disruption เกิดขึ้น ภาวะผู้นำถือเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้องค์กรประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำจำเป็นต้องมีการ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ใหม่ที่จากเดิมผู้นำมีหน้าที่เพียงแค่วางแผนและบริหารจัดการ ให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากปัจจุบันมีการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายและรวดเร็ว โดยเฉพาะดิจิทัลเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทเป็น อย่างมาก ผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ผู้นำควรจะต้องมี วิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการกำหนดกลยุทธ์ นวัตกรรม หรือกำหนดมาตรการเชิงรุกต่าง ๆ เพื่อเสริมจุดแข็งให้องค์กรในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดเวลา

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าหน้าที่ของผู้นำในการบริหารงานยุคดิจิทัลนั้นไม่ใช่เรื่อง ง่าย เพราะผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดิจิทัล และสามารถปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีดิจิทัลที่ มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว เพื่อนำพาองค์กรเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่มีความเหมาะสม

สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาใหม่ของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของตนเองการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อวางแผนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถนำมาใช้กำหนดนโยบายแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 1 การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เอกสารงานวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล จากนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้พิจารณากรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัล ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยียุคดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและด้านการริเริ่มสร้างสรรค์

1.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามกฎกระทรวง ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 43) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีดิจิทัล แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัล ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยียุคดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน และด้านการริเริ่มสร้างสรรค์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของโรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 105 โรงเรียน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เดือนพฤษภาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 105 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,660 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, p. 112) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 311 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยกำหนดกลุ่มโรงเรียนและแบ่งตามสัดส่วน โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของประชากรในแต่ละกลุ่มโรงเรียน การได้มาซึ่งรายชื่อโรงเรียนนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของเรนซิสไลเคอร์ท (Rensis likert method) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 4 งาน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของเรนซิสไลเคอร์ท โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี รวมถึงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ทำการวิจัย

2. นำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา ข้อเสนอแนะ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุง

ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาอำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นได้ เท่ากับ 0.974 จากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติด้วยการแจกแจงความถี่ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์ผลเป็น ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการประเมินค่า

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิง เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) ของเพียร์สัน (Pearson)

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ภาพรวม

ด้าน	ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา	(n = 311)		แปลผล	ลำดับที่
		($\bar{x}$)	(S.D.)		
1	ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา	4.21	0.59	มาก	3
2	ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยียุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	4.00	0.52	มาก	5
3	ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในด้านการบริหารงานของ ผู้บริหาร สถานศึกษา	4.12	0.57	มาก	4
4	ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในด้านการจัดการเรียนการสอนของ ผู้บริหารสถานศึกษา	4.27	0.61	มาก	2
5	ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	4.31	0.62	มาก	1
รวมเฉลี่ย		4.18	0.53	มาก	

จากตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ภาพรวม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการจัดการเรียนการสอนของ ผู้บริหารสถานศึกษาและด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารกำหนดความต้องการในอนาคตให้มีการพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารกำหนดความต้องการในอนาคตให้มีการจัดหาคอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์อย่างเพียงพอและผู้บริหารกำหนดความต้องการในอนาคตของหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.2 ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์กับการเชื่อมต่อระบบ อินเทอร์เน็ต, Microsoft office ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่ใช้ระบบปฏิบัติการต่างๆ เช่น Windows, OS, Linux เป็นต้น และผู้บริหารใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาองค์กร

1.3 ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูล ประมวลผลข้อมูล เพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงบประมาณและผู้บริหารใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ

1.4 ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มสาระต่างๆ เช่น e-Learning, Google education เป็นต้น ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้บริหารจัดให้มีห้องปฏิบัติการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

1.5 ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารส่งเสริมคุณภาพของการคิดของทุกคนในสถานศึกษา สร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในการสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการสอนและผู้บริหารสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งการคิดริเริ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและทีมงานได้อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวม

ด้านที่	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	n = 311		การแปล ความหมาย	อันดับ
		($\bar{x}$)	S.D.		
1	ด้านบริหารงานวิชาการ	4.15	0.54	มาก	2
2	ด้านบริหารงานงบประมาณ	4.12	0.46	มาก	3
3	ด้านบริหารงานบุคคล	4.10	0.49	มาก	4
4	ด้านบริหารงานทั่วไป	4.25	0.50	มาก	1
เฉลี่ยรวม		4.15	0.46	มาก	

จากตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานวิชาการ และด้านบริหารงานงบประมาณ

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาจากตัวแปรทั้งหมด

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X _t
Y ₁	.867**	.746**	.735**	.897**	.802**	.892**
Y ₂	.580**	.605**	.620**	.631**	.632**	.674**
Y ₃	.649**	.708**	.578**	.730**	.654**	.729**
Y ₄	.759**	.708**	.626**	.825**	.723**	.802**
Y _t	.779**	.751**	.695**	.840**	.765**	.843**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .84 ส่วนภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ทั้ง 5 ด้าน และประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง .58 - .97

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลที่กว้างไกลและมีการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และทักษะในยุคดิจิทัลผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน เชื่อมโยงกับการนำเทคโนโลยีที่หลากหลายมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Boontham (2016, p. 132) ที่กล่าวว่า การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่องค์กรทางการศึกษานั้นมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน และจะเกิดขึ้นได้นั้นอยู่ที่ผู้นำองค์กร ผู้นำจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมพัฒนา และแสวงหาให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะทางการบริหารศึกษาที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ผู้นำทางการศึกษาจะต้องกระตือรือร้นที่จะทำความเข้าใจผู้เรียนในยุคนี้ และหาแนวทางใหม่ที่จะเชื่อมโยงความคิด ความรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเป็นตัวส่งผ่านไปยังผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินการเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งในด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด อันเนื่องมาจากปัจจุบันนี้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ยกย่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพในการจัดการศึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับ Thaitae (2016, p. 87) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารต้องปรับตัวและพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงในองค์กร โน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานเห็นความจำเป็นและยอมรับการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งจะเรียนรู้เพิ่มทักษะและการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ไม่มีองค์กรใดในปัจจุบันที่จะรักษาสภาพการทำงาน วิธีการทำงานรูปแบบเดิม ๆ ไว้ได้เนื่องจาก

จำนวนคู่แข่งที่มีมากขึ้น กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่รุนแรงขึ้น ทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการแข่งขัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลในการกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิผลโรงเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Boontham (2016, p. 97) ที่ศึกษา เรื่อง การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัล กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนกลายเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลที่มีคุณภาพนั้นผู้นำทางการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างดี รวมถึงวิธีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษานำไปสู่ประสิทธิผลที่ดีขึ้นอันเกิดมาจากการยอมรับเทคโนโลยีสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพด้วยภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้นำทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า ในด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลและพัฒนาองค์กร เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและก้าวเข้าสู่สถานศึกษายุคดิจิทัล

2. ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในด้านบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการส่งเสริมวินัย คุณธรรม และจริยธรรม สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือนอย่างเป็นธรรมมีความโปร่งใส

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียน เช่น บรรยากาศองค์กร วัฒนธรรมองค์กร บทบาทผู้บริหาร เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาต่อไป
2. จากผลการศึกษา พบว่า ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลเพื่อเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ต้องลักษณะ บุญธรรม. (2559). การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 7(1), 217-225.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Boomtham, T. (2016). Leadership in digital economy era and sustainable development of educational organizations. *Technical education journal king mongkut's university of technology north bangkok*, 7(1), 218, 223.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activating. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 3(3), 607-610.
- Sheninger, E. C. (2014). *Digital leadership: Changing paradigms for changing times*. United States of America: Corwin.
- Thaitae, S. (2016). *A causal model of teacher leadership and authentic leadership of administrators, with organizational culture as mediator, affecting effectiveness of nursing education institutions*. Bangkok: Faculty of Education, Kasetsart University.